

Gazeta Olsztyńska

Organ Związku Polaków w Prusach Wschodnich.

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt.

Przedpłata wynosi kwartalnie 9 marek.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 50 fenigów za miejsce rządka sześciomiesięcznego. — Przy dochodzeniu sądowym należyłości wszelkie rabaty upadają.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie młody, stary.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Drukiem i nakładem: Joanny Pięniężnej.
Redakcja i Administracja w Olsztynie, Mühlenstrasse 2.
Telefon nr. 531.

Listy do redakcji należy adresować:
„GAZETA OLSZTYŃSKA“ — ALLENSTEIN, OPR
Redaktor: Ludwik Łydko.

Do Czytelników „Gazety Olsztyńskiej“.

Podczas rozpraw sądowych w Olsztynie w dniu 24 lutego b. r. skazany zostałem za zamieszczenie przemennie napisanego artykułu »Więcej rozważli« i przedruku odezwy »Gońca Wielkopolskiego« p. t. »W obronie Warmiaków i Mazurów«, na 5 miesięcy więzienia.

Zarzucono mi obrazę prezydenta regencji olsztyńskiej p. v. Oppena, obrazę rządu olsztyńskiego i zniesławienie niemieczyny.

Nic to!

Pana prezydenta regencji r. Oppena nie znam. Obrażać jego nie chciałem. Nie miałem także zamiaru obrażania rządu, ani zniesławiania niemieczyny. Kulturę niemiecką cenię i poważam i zniesławiać jej jako Polak nie mogłem.

Wystąpiłem jedynie w obronie moich rodaków, którzy przychodzili do redakcji, skarżąc się ustawicznie na prześladowanie ze strony pewnego odłamu ludności niemieckiej, którego kulturalnym nazywać nie można.

Pisałem pod wrażeniem nadzwyczajnie ostrych artykułów prasy niemieckiej, przeciwko którym ani prezydent regencji, ani prokuratorja, ani sądy nie wystąpiły.

Sumienie moje czyste i nic mi nie wyrzuca.

Rodacy! Skazano mnie na karę pięciu miesięcy więzienia.

Niczego więcej nie pragnę, tylko ażeby wyrok wydany na moją osobę, zachęcił was do śmiałej obrony praw wam przynależnych i konstytucją niemiecką zagwarantowanych.

Pragnę abyście, się wyzbyli wszelkich obaw i pamiętali o tem, że walka o sprawiedliwość, o język ojczysty i prawa każdemu narodowi przynależne, jest walką szczytną, że do tej walki każdy z nas łączyć się powinien.

Pragnę, aby wyrok ten przysporzył »Związkowi Polaków« jak najwięcej członków, i podwoił liczbę czytelników »Gazety Olsztyńskiej«. Jeżeli to nastąpi, pójde ze spokojem do więzienia.

Panu prezydentowi regencji oznajmiam, iż cieszyć się będę jeżeli zapewnienia jego złożone pod przysięgą na sądzie, dadzą ludności polskiej zupełny spokój, równouprawnienie i swobodę polityczną w ramach konstytucji niemieckiej.

Sursum Corda!

Olsztyn, 1. marca 1921.

Ludwik Łydko,
redaktor »Gazety Olsztyńskiej«.

Ogłupianie ludu na Mazurach.

(S) Niema ludu polskiego na Mazurach i na Warmji. Tak twierdził „Heimatdienst“.

Pomimo to wychodzi na Mazurach pismo w duchu pruskim pod tytułem „Pruski Przyjaciel Ludu“.

Gdy zaś są wybory (welunki) natenczas nawet nacjonalisci niemieccy wydają odezwy polskie.

Podajemy jako „kuriosum“ odezwę wydaną przez „Deutschnationale Volkspartei“ dla polskich Mazurów.

Otóż odezwa:

»Niemieckie biały — niemiecka wierność!

Na nowo rozstrzyga się los o przyszłości naszego narodu, o przyszłość Prus. Jeszcze rozstrzygnięcie się nie odbyło czy z nami ma iść wzgórze czyli na dół. Jeszcze losy naszego ludu leżą w ręku nas wszystkich — i w twojej ręce, biało niemiecka! (Od kiedy do biały niemieckich trzeba odzywać się po polsku? Red.) Tyś sama losem twego narodu! Jako ty osobiście rozstrzygasz, taki będzie los twojej familji, twoich dziatków, twój własny los.

Biało niemiecka! (!) Z prawem wyboru tobie nie tylko dana możebność, udział mieć w rozstrzygnięciu o losie twego narodu przez twój głos, lecz przez to też najświętszy (!) obowiązek kładziony jest na sumienie, żebyś te twoje prawo czynem używała. Tobie nie tylko wolno welować, lecz ty musisz welować!

Niemiecka biało (!) twój naród potrzebuje cię!

Twój (!) naród zaufa w tobie i w twojej wierności!

Bądź wierna twojej familji!

Każda rychtyczna biało niemiecka (Rychtyczna, ale biało nie umiejająca po niemiecku „rychtyczna“ nie jest. Red.) musi być kapłanką swego domu, która święty ogień na ognisku niemieckich (!) karność i niemieckich (!) obyczajów piastuje i swym dziatkom święty płomień niebieski, religię, jako moc żywota w serca podaje. Niewiasto niemiecka, nie daj wyrwać twym dziatkom ten klejnot najkosztowniejszy! Jako niewiasta chrześcijańska usiłuj się o wywyczenie chrześcijańskiej młodzieży w domu i w szkole! Ty możesz i musisz żądać chrześcijańską szkołę! Kartka wyborcza dawa tobie moc w rękę. abyś to święte żądanie zastąpić mogła czynem!

Bądź wierna twemu kościołowi!

Świętem dobrem tobie, niewiasto chrześcijańska, twoja religja, two chrześcijaństwo bywa! Zawdzięczaś je twemu kościołowi, przeciwko któremu walczą. Czy chcesz, żeby wpływ chrześcijańskich obyczajów jeszcze więcej zaginał z naszego życia narodowego? Czy chcesz, żeby przestanie kościelnej karność ciemnemu wojsku najgorszych występków jeszcze dalej wrota i drzwi otworzyło? Chodzi o to aby niemieckiemu narodowi zachować religję! Dla tego z kartką wyborczą w ręku broń twój kościół, który tobie twą religję nosi od wszelkich ataków!

Bądź wierna twemu narodowi!

Pamiętaj, żeś biało niemiecka, (!!!?) której niemiecki honor tyle waży co własny honor! (A nu dyć!) Niemiecki naród, który się mocnym rozwinięciem uniósł w naród światowy (fajni!) spadł w naród niewolniczy? Czy on niewolnikiem cudzych narodów zostać ma? Tylko mocny umysł narodowy może lud nasz od całkowitego upadku uratować. A tyś wespół do tego powołana, aby ten umysł wzbudzać, pielęgnować, wyświadczać czynem, gdy chcesz być niewiastą niemiecką! (Qui gebrüllt Löwe! Red.)

To bywa ową wiernością, która się od ciebie upomina w tym twardym czasie niemieckiej nędzy, która też nędzą bywa i twojej wschodniopruskiej ojczyzny. Chcesz tej wierności zachowywać, ją wyświadczyć czynem? Tedy przystępuj 20-go februara (lutego) do urny wyborczej, a oddaj głos twój na listę

Niemiecko-narodowej partji ludowej!

(Deutsch-nationale Volkspartei!)

Nie myślaj, że o cię pojedynczą nie chodzi. Każdy głos ma swą ważność! Każdy głos rozstrzyga! A tak idź i czyni twą powinność! Naprzód i wskróś, (!) to naszym hasłem!

A Bóg niech będzie z nami i z niemiecką wiernością!

Jak nisko oceniają konserwatyści poziom umysłowy szerokiego mas ludu mazurskiego, jeżeli w podobny sposób się do niego odzywają.

Nasza „wolność“!

Odbieramy następujący list:

»Wszędzie słyhać o głosowaniu, a o Dużym Lewaldzie to nic, a to pewnie z tego powodu, że nasi przegłosowali. Naszych głosów było 139, a niemieckich 96, ale jak padły tego się dowiedzieć nie można. Tam był softys Polak cały dzień, ale na wieczór kro-wa mu się cielila i dłużej nie mógł zostać.

W poniedziałek na wieczór zaraz tak zwany »Heimatsverein« zebrał się, z piętnastu młodych ludzi, chodzili po wsi, śpiewali i krzydzeli że każdy co głosował na Polaków to ma się w trzy dni wynosić, bo oni go wygnają.

Ludziska można powiedzieć, że bardzo bojące i strachu dostały, aż zem im rozpowiedziały i do tych zielonych żołnierzy poszedłem. A tak się trochę uspokoiłi. Proszę o nich w »Gazecie« napisać coby się lepiej uspokoiłi, bo z tej wioski ludzie bardzo uciekają. Ja wiem, że do tego czasu już 20 familji odciągnęło do Polski, a na ich miejsce Niemcy przybyli. A dosyć już stoi z kontraktami, to do wiosny mało, albo wcale nie będzie. Z czasem to będą tu same Niemcy, to i nam Kościół zabiorą. Proszę tym Lewaldziakom co napisać w »Gazecie«, co się trochę uspokoją, a też proszę mojego imienia w »Gazecie« nie wsadzić, bo oni na mnie już krzyczą, że jeno ja winien, co tutaj lista była zrobiona, bo tak by Polaków żadnych tu nie było....»

Niech nikt się nie boi.

Pan prezydent von Oppen pod przysięgę zeznał podczas rozpraw przeciwko redaktorowi naszemu p. Łydko, że rząd czynił i czyni wszystko, ażeby każdy obywatel czy Niemiec czy Polak doznawał ze strony rządu opieki i sprawiedliwości.

Podajemy umyślnie listy czytelników bez żadnych prawie zmian, aby się pan prezydent rejencji dowiedział, że spokoju jeszcze niema.

My Polacy szanujemy przekonania niemieckie, a mając sumienie czyste nie prosimy o nic, ale żądamy aby uszanowano prawa nasze.

A pan prezydent rejencji takimi sprawami zająć się musi.

Przegląd polityczny. Polska.

Część traktatu z Rosją podpisana.

Ryga. Dnia 24 bm. o godzinie 9 nastąpiło podpisanie przez obie delegacje układu repatriacji, ułożonego w języku polskim, rosyjskim i ukraińskim. Przewodniczył Joffe, który odczytał tekst rosyjski, poczem przewodniczący delegacji polskiej, Dąbski, odczytał tekst polski. Następnie podpisano protokół dodatku wy w sprawie wymiany indywidualnej poszczególnych zakładników, oraz protokół przedłużenia terminu w wypowiedzeniu zawieszenia broni do 6 tygodni, jako też automatycznego przedłużenia zawieszenia do zawarcia traktatu pokojowego.

Podpisano układ dotyczący działania komisji ustalania granic.

Komisja tranzytowa, odbywszy 5 posiedzeń, zakończyła swe prace podpisaniem protokołu stwierdzającego, że osiągnięto porozumienie na podstawie projektu polskiego. Strona rosyjska zgadza się na jego brzmienie z wyjątkiem zastrzeżeń polskich, co do pochodzenia i przeznaczenia przesyłanych towarów.

Porozumienie w sprawie złota rosyjskiego.

Ryga. Przed wyjazdem z Rygi udzielił minister Steczkowski wywiadu przedstawicielowi redakcji „Rigaische Rundschau“, w którym oświadczył, że według jego przekonania w kwestji złota nastąpi porozumienie kompromisowe między delegacją polską a rosyjską. Polska zarówno jak Rosja potrzebuje pokoju, aby doprowadzić swoją armję do stanu pokojowego i zrzucić ze swoich barków jej utrzymanie. Minister ma nadzieję, że zawarcie pokoju wpłynie dodatnio na plebiscyt górnośląski oraz na kurs marki polskiej.

Bank Ludowy w Kwidzynie

przeniósł się od dnia 24 lutego z dotychczasowego swego lokalu Zbożowy rynek 1 (Getreidemarkt) do

Resursy

Pańska 14 (Herrenstrasse).

BANK DYSKONCOWY

w OLSZTYNIE.

Klebarska 10/12.

Telefon 696.

Złatwia wszelkie interesy bankowe.

Zakup i sprzedaż waluty polskiej.

Adres:

Diskonto Bank in Allenstein.

Otwarcie interesu.

Szan. Publiczności Gietrzwałdu i okolicy do łaskawy wiadomości, że otworzyłem na miejscu

zakład blachnierski.

Reparacje wykonuję się szybko po cenach przystępnych.

Anton Wunderlich, Gietrzwałd.

Kto udziela gruntownej lekcji polskiego? Łaskawe zgłoszenia pod nr. 225 do eksped. Gazety Olsztyńskiej.

Sprzedam lub zamienię moją nowo wybudowaną kamienicę

w Działdowie przy Rynku nr. 3, do tego 3 morgi roli ogrodowej i 2 morgi łąki. Cena 50 000 marek niemieckich. Zgłoszenia pod nr. M. R. 1883 do eksped. Gazety.

Gospodarstwo na Pomorzu

pow. lubawski, 60 morgów dobrej roli, wtem łąka z torfem, dobrymi budynkami i inwentarzem, jest zaraz do nabycia lub do zamiany na podobne gospodarstwo na Mazurach.

Bliższych informacji udzieli Wycocki, Gr. Lehwalde b. Gilgenburg.

Budynek w Lykuzach

murowany, o 5 izbach, ogród warzywy 3/4 morga na sprzedanie. Zgłosić u

Poetscha w Gietkowie.

Restaurację

z kawiarnią i winiarnią w Bydgoszczy,

mam zamiar z powodu choroby wydzierżawić. Dobra egzystencja, 30-letni interes. Inwentarz ruchomy trzeba odkupić. Sprzedaż budynku nie wykluczona.

A. Twardowski, Bydgoszcz.

Dom. Schönwiese

per Nikolaiken, Kreis Stuhm poszukuje od kwietnia lub prędzej

dziewczyny

do pomocy w kuchni i przy drobiu oraz

dziewczyny

do pokoi z usługą i prasowaniem.

1 lub 2 uczni

w naukę kowalstwa przyjmie od zaraz Szczepanski, mistrz kowalski, Mörken p. Hohenstein.

Elk!

Mając zamiar osiedlić się w Elku chciałbym zapoznać Polaka, który głosował 20-go lutego za Polakiem. Stosowną odpowiedź proszę nadesłać do „Gazety Olsztyńskiej” pod Nr. 110 P. A.

Wszystkim Paniom

zwracam uwagę na moją staro-zaprowadzoną firmę dla

robót włos.

Wyczesane włosy zaużywa się do tego. Warsztat reparacyjny dla ozdób włosów August Samulowski

Olsztyn

narożnik ul Strzeleckiej (Jägerstrasse).

Beczki

od wina i spirytuali kupuje

Wielkopolska Fabryka wódek deserowych i gorzelnia koniaków

Karpinski i S-ka., Poznań

Rycerska 37.

Polecam:

olej do jedzenia ltr. 18 mk.

1a śledzie, ryż od 2⁴⁰ za funt.

Heinrich Scheumann

ul. Warszawska 61

Pies

czerwono-biały zginął 20-go bm. — Oddać można za wynagrodzenia u

Klein w Różnowie.

Księgarnia „Gazety Olsztyńskiej”

poleca następujące nowo nadeszłe książki:

Powieści:

Marja Radziejczówna	
Byli i będą	16'—
Hrywda	16'—
Dewajtis	16'—
Klejnot	15'—
Edward Ligocki	
Sambra i Moza	15'—
Władysław St. Reymont	
Za frontem	12'—
Rok 1794 Insurekcja	16'—
Juljusz Gorman	
Światła z daleka	20'—
Józef Weysenhoff	
Syn marnotrawny	16'—
Gabryela Zapolska	
Śmierć Felicjana Dulskiego	6'—
Jerzy Gassowski	
Ziarna Szaleju	15'—
Emma Jelińska	
Jubileusz (nowele)	15'—
Włodzimierz Perzyński	
Polityka	7'50
Uczniaki	20'—
Wiktor Gomulicki	
Siodme Amen	9'—
Lew Walacce	
Bóg się rodzi	10'—
Zofja Urbanowska	
Wszechmocni	13'50
Kazimierz Gliński	
Bonawentura Dzierdziejewski	25'—
Zygmunt Bartkiewicz	
Krwia i atramentem (nowele)	15'—
Bronisława Włodkówna	
Proste dzieje	9'—

Jan Huskowski	
Gesty	12'—
Marion Nad Arnem i Sekwaną	25'—
M. H. Szpyrkówna	
Będziesz maleńką	12'50
Bolesław Koreywo	
Uśmiechy rewolucji (wrażenia z niewoli bolszewickiej)	10'—
Zygmunt Świątoplek Słupski	
Politykier	8'—
Wacław Sieroszewski	
Łańcuchy	15'—
Jerzy Turnau	
Nowa szkoła (opowieść ziem.)	12'—
Maurice Renard	
Dziwy dr. Lerna	10'—
Maurice Leblanc	
Odlamek pocisku	10'—
Kazimierz Sajsse Tobiezyk	
Hindu	8'—
St. Łapiński-Nilski	
Listopad we Lwowie (1918 r.)	9'—
Andrzej Strug	
Odnaka za wierną służbę	10'—

Literatura:

Z końcem niewoli (Jednodniówka)	8'—
Jednodniówka literacka	6'—
S. Włoszczewski	
Satanizm, bolszewizm	2'—
Kazimierz Przerwa Tetmajer	
Wybór poezji	20'—
Marja Konopnicka	
Śpiewnik historyczny (1767-1863)	10'—
Niewiadomska i Bogucka	
Nasi pisarze	25'—

Dr. Józef Reiss	
Bethoven	16'—
Historja muzyki w zarysie	35'—
Szymon Askenazy	
Gdańsk a Polska	16'—
Adam Grzymała Siedlecki	
Wyspiański	16'—
Artur Górski	
Tarcza Heraklesa (poematy greck.)	4'—
Oswald Balzer	
Konstytucja Trzeciego maja	7'—
Juljusz Kleiner	
Juljusz Słowacki, 2 tomy	60'—

Dla dzieci i młodzieży:

Mayne-Reid, Kapitan	
Dolina bez wyjścia (z obrazkami)	15'—
Porwana siostra	8'—
Pobyt w Pustyni (opraw. z obrazk.)	20'—
Młodzi żeglarze	20'—
Zuzanna Morawska	
Wilcze gniazdo (opraw. z obrazk.)	15'—
Jonatan Swift	
Podróże Gulliwera (opr. z obrazk.)	15'—
C. Niewiadomska	
O czym Zosia niewiedziała (oprawa z obrazk.)	15'—
Ludwik Anczyc	
Robinson Kruzoe (z obrazk.)	15'—
Marja Weryho	
Co słońko widziało (dla mał. dzieci) (opraw. z obrazk.)	20'—
Sienkiewicz	
Quo Vadis (opraw.)	10'—
Listownik	4'—
Deklamator polski	4'—
Pieśni weselne	2'—

Mapa ziem polskich 8⁰⁰ marek.